

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 222/2014-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. septembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka a zo sudcov Milana Lálíka a Marianny Mochnáčovej v konaní o sťažnosti M. M., zastúpeného advokátkou JUDr. Máriou Badovou, Advokátska kancelária JUDr. Mária Badová, s. r. o., Vajanského 1/2765, Žilina, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 2/2008 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 2/2008 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 2/2008 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných prietahov.

3. M. M. priznáva finančné zadostučinenie v sume 3 500 € (slovom tritisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. M. M. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 340, 90 € (slovom tristoštyridsať eur a deväťdesiat centov), ktorú je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť na účet jeho právnej zástupkyne advokátky JUDr. Márie Badovej, Advokátska kancelária JUDr. Mária Badová, s. r. o., Vajanského 1/2765, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 222/2014-09 zo 7. mája 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť M. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 2/2008.

2. Zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu 24. marca 2014 vyplýva, že sťažovateľ v konaní vedenom pred okresným súdom pod sp. zn. 13 C 675/1999 podal vyjadrenie 30. apríla 2001, obsahom ktorého bol vzájomný protinávrh, ktorý spresnil podaním 17. februára 2005. V tomto protinávru sa proti navrhovateľom domáhal zaplatenia sumy 38 349,07 € (1 155 304 Sk) s príslušenstvom. Okresný súd na pojednávaní konanom

28. apríla 2005 protinávrh sťažovateľa vylúčil na samostatné konanie, ktorému neskôr bola pridelená spisová značka 13 C 2/2008.

3. Sťažovateľ ďalej zdôraznil, že *„Pojednávanie v predmetnej veci bolo vytýčené až na deň 21. 6. 2010. Toto pojednávanie bolo odročené na termín 21. 9. 2010, následne na deň 25. 11. 2010, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pod č. k. 13 C 2/2008-198, ktorým bol náš návrh zamietnutý. Na základe môjho odvolania a spol. zo dňa 10. 2. 2011 Krajský súd v Žiline uznesením pod č. k. 7 Co 119/2011-237 zo dňa 12. 6. 2012 tento rozsudok okresného súdu v spojení s jeho opravným uznesením č. k. 13 C 2/2008-217 zo dňa 7. 3. 2011, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie...“*. Vec nie je ešte právoplatne skončená.

4. Na základe už uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhuje, aby vo veci vydal tento nález: *„Právo M. M... priznané čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru..., v konaní vedenom na Okresnom súde v Žiline pod sp. zn. č. k. 13 C 2/2008, aby sa vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, bolo porušené.*

M. M. sa priznáva primerané zadostučinenie vo výške 10.000,- €... ktoré je odporca - Okresný súd Žilina povinný zaplatiť sťažovateľovi M. M. v lehote dvoch mesiacov od vydania nálezu Ústavného súdu SR.

Okresný súd Žilina je povinný zaplatiť trovy právneho zastúpenia M. M. na účet právnej zástupkyne, Advokátskej kancelárie JUDr. Márie Badovej... a to v lehote 15 dní od právoplatnosti nálezu.“

5. Svoju žiadosť o priznanie finančného zadostučinenia v sume 10 000 € sťažovateľ odôvodnil tým, že *„je primeraná ako náhrada nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch a mám za to, že vzhľadom na obdobie nečinnosti príslušného súdu, vzhľadom na uplatnený nárok, ako i na tú skutočnosť, že odporcovi som v predmetnej veci predložil listinné doklady, ktoré preukazovali moje tvrdenia a tvrdenia ostatných žalobcov, ako i na tú skutočnosť, že po jeho podaní žalovaní v 1. - 2. rade previedli celý svoj nehmuteľný majetok na svoje deti, t. č. sú už na starobnom dôchodku, a teda i v prípade že konanie v predmetnej veci bude úspešné, s najväčšou pravdepodobnosťou sa nedomôžem zaplatať pohľadávky v exekučnom konaní“*.

6. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci 7. júla 2014 písomne vyjadril okresný súd podaním sp. zn. 1 Spr. S/180/2014 z 2. júla 2014.

6.1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení sa stotožnila s vyjadrením zákonnej sudkyne a uviedla, že na okresnom súde „je dlhotrvajúci stav nedostatočného personálneho obsadenia, na ktoré sme viackrát upozorňovali, avšak bezvýsledne, a to aj napriek tomu, že ročný nápad vecí na tunajšom súde je cca 57.000 pri výkone +/- 32 sudcov. Z uvedeného je zrejmé, že nie je možné konať bez prieťahov za takého stavu, čo žiadame zohľadniť“.

Vo vyjadrení zákonnej sudkyne k veci sa okrem iného uvádza:

«...právna zástupkyňa sťažovateľa... v pripojenom „Návrhu na uplatnenie práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov“ zo dňa 17.03.2014 uvádza, že vzájomný návrh uplatnila v podaní, ktoré bolo doručené súdu dňa 30.04.2001. Nie je tomu tak, nakoľko podaním zo dňa 30.04.2001 (žurnalizované na č. l. 58 pripojeného spisu Okresného súdu Žilina sp. zn.: 13C 675/1999) v konaní sp. zn.: 13C 675/1999 uplatnila právna zástupkyňa proti navrhovateľom pohľadávku odporcov na započítanie, a to do výšky sumy žalovanej, teda uplatnenej navrhovateľmi v konaní 13C 675/1999. Podľa ust. § 98 O.s.p., pokiaľ odporca nenavrhuje, aby bolo prisúdené viac, než čo uplatnil navrhovateľ, takýto prejav sa posudzuje iba ako obrana- súd teda nebol nečinný a konal vo veci 13C 675/1999 s tým, že prejav odporcu učinенý podaním zo dňa 30.04.2001 posudzoval v zmysle § 98 O.s.p. ako obranu v odporcov v konaní 13C 675/1999. Takže nie je pravdou, že vzájomný návrh bol uplatnený už dňa 30.04.2011 a teda súd zaoberal sa touto obranou (konal o nej).

Až podaním zo dňa 17.02.2005, doručeným súdu dňa 18.02.2005 aj označeným ako „Vzájomný návrh“ (žurnalizovaný na č. l. 106 pripojeného spisu OS ZA sp. zn.: 13C 675/1999) uplatnila právna zástupkyňa odporcov v konaní 13C 675/1999 vzájomný návrh v zmysle ust. § 97 ods.1 O.s.p. a tento bol na pojednávaní nariadenom na deň 28.04.2005 vylúčený na samostatné konanie, pretože výsledky konania o návrhu nepostačovali na určenie vzájomného návrhu. Bolo vecou odporcov a ich právnej zástupkyne JUDr. Badovej, aby už v konaní 13C 675/1999 produkovali dôkazy na svoje tvrdenia o existencii svojej pohľadávky, ojej prípadnej kompenzovateľnosti už v konaní

13C 675/1999. Takéto dôkazy však neprodukovali, pričom tieto dôkazy mohli produkovať od začatia konania 13C 675/1999 teda 08.03.1999 do dňa 28.04.2005, teda do vylúčenia vzájomného návrhu na samostatné konanie, keďže do 28.04.2005 súd konal aj o obrane odporcov, avšak odporcovia len tvrdili, že majú voči navrhovateľom pohľadávku, avšak jej existenciu nepreukazovali po celú dobu, takže považujem za nekorektné, ak teraz tvrdí právna zástupkyňa, že je vinou súdu, ak nebude možné vykonať všetky dôkazy, právna zástupkyňa resp. odporcovia však žiadne dôkazy na svoje tvrdenia o jej existencii a kompenzovateľnosti svojej pohľadávky od 08.03.1999 do 28.04.2005 neprodukovali s tým, že do 18.02.2005 sa tvrdenie odporcov o ich pohľadávke uplatnenej vzájomným návrhom nemohlo posudzovať inak, než podľa § 98 O.s.p. teda len ako obrana. Teda odporcovia mali priestor viac päť rokov produkovať dôkazy na svoje tvrdenia, pričom sa tak nestalo. Ak by boli odporcovia dôkazy produkovali, nebol dôvod by dôvod na postup podľa § 97 ods.2 O.s.p.

Možno pripustiť pochybenie v tom smere, že vzájomný návrh bol daný na zápis až 07.01.2008, čo však nemá žiadny vplyv na ďalší postup súdu.

Súd konal vo veci 13C 675/1999 a vzájomný návrh odporcov nemohol prejednávať, nakoľko navrhovatelia v konaní 13C 675/1999 popreli pohľadávku odporcov uplatnenú vzájomným návrhom čo do dôvodu a výšky a vzájomný návrh bol vylúčený na samostatné konanie z tohto dôvodu, že okresný súd postupoval v zmysle judikátu NS SR - v zmysle Rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 2 Obdo 25/01 zo dňa 21. marca 2001, v ktorom Najvyšší súd SR vyslovil, že ak účastník konaniu nepreukáže, že ide o pohľadávku v pravom slova zmysle, ide o pohľadávku fiktívnu, neuznanú, sporná prípadne nesplattnú alebo o pohľadávku nekompenzovateľnú, teda nemožno hovoriť o pohľadávke.

Rozsudok Okresného súdu Žilina č.k. 13C/675/1999-231 zo dňa 28.03.2008 nadobudol právoplatnosť dňom 05.12.2008 čo do výroku, ktorým súd zaviazal odporcov na zapltenie istiny titulom pôžičiek spolu s úrokom z omeškania, čo úrokov z pôžičiek nadobudol právoplatnosť dňa 09.09.2010 s tým, že okresný súd už v prvom rozsudku zamietol nárok navrhovateľ na zapltenie úrokov z pôžičiek, odvolací súd však v tejto časti rozsudok okresného súdu zrušil a napokon aj odvolací súd v konečnom dôsledku rozhodol tak, že tento nárok navrhovateľov nepriznal, a to rozsudkom č.k. 6Co/319/2009-335 zo dňa 07.07.2010, právoplatným dňa 09.09.2010, pričom okresný súd tento nárok nepriznal

a návrh v tejto časti zamietol už svojim rozsudkom č.k. 13C/675/1999-231 zo dňa 28.03.2008.

Ako je už uvedené, vzájomný návrh odporcov nemohol prejednávať, nakoľko navrhovatelia v konaní 13C 675/1999 popreli čo do dôvodu a výšky pohľadávku odporcov uplatnenú vzájomným návrhom a vzájomný návrh bol vylúčený na samostatné konanie z tohto dôvodu...

Od roku 2010 súd koná o vzájomnom návrhu odporcov priebežne s tým, že ďalšie pojednávanie, ktoré nariadené na deň 12. júna 2014 bolo zrušené z dôvodu, že navrhovatelia a odporcovia zhodne a spoločne prostredníctvom svojich právnych zástupcov požiadali súd o odročenie pojednávania z dôvodu mimosúdnych rokovaní, pričom žiadali, aby im súd poskytol primerane dlhú lehotu na tieto mimosúdne rokovania vzhľadom na zložitosť veci...»

6.2 Sťažovateľ v stanovenej lehote prostredníctvom svojej právnej zástupkyne k vyjadreniu okresného súdu nezaujal stanovisko.

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

8. Ústavný súd na základe sťažnosti a k nej pripojených písomností, vyjadrení účastníkov konania a spisu okresného súdu sp. zn. 13 C 2/2008 zistil tieto podstatné úkony okresného súdu a účastníkov konania:

Sťažovateľ ako odporca v prvom rade podal okresnému súdu 18. februára 2005 ešte v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 675/1999 proti navrhovateľom v prvom a druhom rade vzájomný návrh na „zaplatenie 600 000,- Kč a 20 000,- DEM s prísl.“.

Okresný súd vylúčil vzájomný návrh sťažovateľa na samostatné konanie na pojednávaní 28. apríla 2005 a 7. januára 2008 bol návrh zapísaný do podateľne okresného súdu pod sp. zn. 13 C 2/2008.

Dňa 18. marca 2008 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku v sume 57 765 Sk. Po úhrade súdneho poplatku 7. mája 2008 okresný súd 10. mája 2010 vyzval právneho zástupcu sťažovateľa na oznámenie, či ho bude zastupovať aj v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 2/2008, na predloženie splnomocnenia a predloženie dôkazov, o ktoré vzájomný návrh opiera. Po doručení vyjadrenia právneho zástupcu 29. mája 2010 okresný súd určil termín pojednávania na 21. jún 2010. Na tomto pojednávaní boli sťažovateľ a jeho právna zástupkyňa prítomní. Po ich vypočutí okresný súd pojednávanie odročil na 21. september 2010. Dňa 22. júna 2010 doručil sťažovateľ zmenu petitu vzájomného návrhu na zaplatenie 38 349,07 € s prísl., súčasťou ktorého boli listinné dôkazy. Okresný súd pripustil zmenu petitu uznesením z 29. júna 2010. Dňa 30. júna 2010 vzal navrhovateľ v treťom rade vzájomný návrh uplatnený v roku 2001 a 2005 späť.

Dňa 29. júla 2010 okresný súd vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili k späťvzatiu vzájomného návrhu, a po doručení ich vyjadrenia 17. augusta 2010 okresný súd uznesením z 26. augusta 2010 konanie o vzájomnom návrhu navrhovateľa v treťom rade zastavil.

Dňa 21. septembra 2010 sa konalo pojednávanie, na ktorom okresný súd vypočul účastníkov konania a ich právnych zástupcov a odročil ho na 25. november 2010. Dňa 29. septembra 2010 právna zástupkyňa sťažovateľa predložila okresnému súdu ďalšie dôkazy.

Na pojednávaní 25. novembra 2010 okresný súd vypočul v neprítomnosti sťažovateľa a navrhovateľky v druhom rade ich právnu zástupkyňu a ich návrhy na dokazovanie zamietol, ako aj rozhodol rozsudkom v merite veci o zamietnutí vzájomného návrhu sťažovateľa.

Dňa 7. decembra 2010 zákonná sudkyňa požiadala predsedu okresného súdu o predĺženie lehoty na vypracovanie rozsudku do 20. januára 2011. Rozsudok z 25. novembra 2010 bol právnym zástupcom doručený 26. januára 2011 (odporcom), resp. 31. januára 2011 (sťažovateľovi). Právny zástupca odporcov podal 3. februára 2011 okresnému súdu návrh na opravu rozsudku. Opravné uznesenie okresný súd vydal 7. marca 2011.

Dňa 11. februára 2011 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľa proti rozsudku a 7. apríla 2011 bol spis doručený Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“), ktorý po vyžiadaní súvisiaceho spisu z okresného súdu a z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 7 Co/119/2011 z 12. júna 2012 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, keď okresný súd opomenul aplikovať právnu normu vzťahujúcu sa na danú vec, a to ustanovenie § 402 Obchodného zákonníka.

Dňa 18. októbra 2012 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom odporcovia navrhli konanie prerušiť do skončenia konania o ich sťažnosti podanej ústavnému súdu. Okresný súd konanie odročil na neurčito a následne 18. decembra 2012 ich návrh zamietol. Po podaní ich odvolania 16. januára 2013 okresný súd predložil odvolanie na vedomie právnej zástupkyne sťažovateľa.

Krajský súd uznesením sp. zn. 6 Co/94/2013 z 30. apríla 2013 napadnuté uznesenie okresného súdu z 18. decembra 2012 potvrdil. Následne okresný súd zisťoval stav konania o sťažnosti odporcov na ústavnom súde a 8. októbra 2013 určil termín pojednávania na 9. január 2014, ktoré sa uskutočnilo a po vypočutí sťažovateľa a jeho právnej zástupkyne bolo odročené na 18. február 2014. Toto pojednávanie sa však nekonalo pre onemocnenie odporcu v prvom rade a termín bol zrušený. Obdobne bol zrušený aj termín pojednávania určený na 12. jún 2014 z dôvodu oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľa, že medzi účastníkmi konania „začalo prebiehať rokovanie o prípadnom mimosúdnom vyriešení súdneho sporu“.

III.

9. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1... Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

12. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo

(II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

13. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

13.1 Pri hodnotení podľa kritéria zložitost' veci ústavný súd poukazuje na to, že spory o zaplatenie peňažnej sumy s príslušenstvom vyplývajúce z rôznych zmlúv občianskoprávnej povahy (napr. zmluva o pôžičke), ako aj obchodnoprávnej povahy (napr. zmluva o dielo, resp. zmluva o postúpení pohľadávky) nie sú právne zložité a existuje k nim aj stabilizovaná judikatúra všeobecných súdov. V danom prípade nemôže ústavný súd ospravedlniť doterajšiu dĺžku tohto konania ani v súvislosti so zisťovaním skutkového stavu pred okresným súdom, pretože už od podania vzájomného návrhu v roku 2005 bol okresný súd úplne nečinný viac ako tri roky (v tomto období okresný súd síce vylúčil vzájomný návrh sťažovateľa na samostatné konanie na pojednávaní 28. apríla 2005, ale až 7. januára 2008 bol návrh zaevidovaný pod sp. zn. 13 C 2/2008), a neskôr nečinný aj ďalšie dva roky, pričom jeho postup bol v nasledujúcom období (od roku 2010 do súčasnosti) tiež

neefektívny, keďže do dnešného dňa nie je ešte konanie právoplatne skončené (pozri hodnotenie postupu okresného súdu).

13.2 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd zistil niektoré okolnosti, ktoré možno pričítať aj na jeho ťarchu. Svedčí o tom najmä skutočnosť, že sťažovateľ sa o svoju vec vôbec nestaral najmä v rokoch 2005 až 2010, a teda účinne nestrážil svoje práva (*vigilantibus iura*). Obdobne pri podaní návrhu nezaplatil súdny poplatok a okresný súd musel zrušiť aj termín pojednávania určený na 12. jún 2014 z dôvodu oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľa, že medzi účastníkmi konania *„začalo prebiehať rokovanie o prípadnom mimosúdnom vyriešení súdneho sporu“*.

13.3 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom zbytočné prietahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu. V tejto súvislosti ide predovšetkým na ujmu okresného súdu, že od podania vzájomného návrhu sťažovateľom v roku 2005 bol úplne nečinný viac ako tri roky (až 7. januára 2008 bol totiž návrh zaevidovaný pod sp. zn. 13 C 2/2008). Následne okresný súd okrem spomínanej nečinnosti nevykonal žiadny úkon viac ako dva roky (od 18. marca 2008, keď vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku, až do 10. mája 2010, keď okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa na oznámenie, či ho bude zastupovať v tomto konaní a predloženie dôkazov, o ktoré vzájomný návrh opiera). A hoci v roku 2010 nariadil niekoľko pojednávaní a 25. novembra 2010 rozhodol rozsudkom, jeho rozsudok bol uznesením sp. zn. 7 Co/119/2011 z 12. júna 2012 napokon krajským súdom zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Konanie vedené okresným súdom od podania vzájomného návrhu do času rozhodovania ústavného súdu trvá viac ako 9 rokov, a táto celková doba, počas ktorej vec sťažovateľa stále nie je právoplatne skončená, sama osebe osvedčuje dôvodnosť podanej sťažnosti.

14. Ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre poukázal na to, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných

prieťahov, a to vtedy, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (obdobie napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

15. V tejto súvislosti ústavný súd neakceptoval vyjadrenie okresného súdu, že nebolo možné konať v tejto veci bez prieťahov v dôsledku nedostatočného personálneho obsadenia súdu, pretože podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 48/96, II. ÚS 52/99, III. ÚS 17/02) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní.

16. Ústavný súd vzhľadom na všetky uvedené dôvody vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

17. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prieťahov, pretože konanie doteraz nie je skončené.

18. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj finančné zadosťučinenie (čl. 127 ods. 2 ústavy, § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde). Sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie v sume 10 000 € z dôvodov uvedených v bode 5. Vzhľadom na okolnosti danej veci (najmä na jej predmet a význam sporu pre účastníka konania) dospel ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

(a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) nie je dostatočným zadost'účením pre s'ťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadost'účinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti danej veci (pozri body 13.1 až 13.3), považuje za primerané v sume 3 500 €. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

19. Ústavný súd nevyhovel v súlade s čl. 127 ods. 2 a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde časti s'ťažnosti, v ktorej s'ťažovateľ žiadal priznať finančné zadost'účinenie nad ústavným súdom priznanú sumu 3 500 €. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto rozhodnutia.

20. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. S'ťažovateľovi, ktorý bol vo veci namietaného porušenia práva úspešný, vznikli trovy konania z dôvodu jeho právneho zastúpenia advokátkou JUDr. Badovou. Advokátka vykonala v roku 2014 dva úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, spísanie a podanie s'ťažnosti. Odmena za jeden úkon právnych služieb v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov je 1/6 z výpočtového základu. Za jeden právny úkon vykonaný v roku 2014 patrí advokátke odmena z výpočtového základu, ktorý je 804 €, t. j. 134 € a režijný paušál 8,04 €. Celková odmena advokátke za právne zastúpenie pred ústavným súdom (za 2 úkony právnych služieb a 2 x paušálna náhrada + 20 % DPH, keďže advokátka je platcom dane z pridanej hodnoty) predstavuje sumu 340,90 €, ktorú je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne s'ťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

21. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2014